

število članov z istim dnevnim redom. 5. Sklepa se z nadpolovično večino, ob enakosti glasov odloči predsednik občnega zbora. Za spremembe pravil in statuta in stalne finančne obremenitve, ali važnega gospodarskega pokreta je potrebna za veljavnost sklepa dvotretinska večina navzočih (kvalif. večina). 6. Občni zbor sklepa: a) o poročilu »Upravnega sveta«; b) o poročilu »Nadzorstva«; c) o letnem računu, proračunu in bilanci (kvalif. večina); d) o spremembi pravil in statuta (kvalif. večina); e) o predlogu »Upr. sveta« glede višine posmrtnine in prispevkov članstva za prihodnje leto (kvalif. večina); f) o predlogih in nasvetih; g) o pritožbah; h) o nedotakljivem fondu (kvalif. večina); i) o slučajih katastrofalnega značaja (kvalif. večina); j) o slučajnostih. 7. Voli vsako tretje leto »Upravni svet« in vsako leto »Nadzorstvo«.

§ 14. Razhod Suus-a: Suus se razide, če občni zbor to z dvotretinsko večino sklene. Ob razidu Suusa zapade vsa imovina novi v enake namene ustanovitve učiteljskih ustanov. V slučaju pa, da se ne ustanovi v enem letu enaka ustanova, se po preteku enega leta po zadnjem občnem zboru skliče še en občni zbor, ki določi končno razpolaganje z imovino. Do ustanovitve nove ustanove oskrbuje premoženje po občnem zboru voljeni direktorji treh članov.

§ 15. Nedotakljivi sklad »Suus-a«. a) upravljajo »Upravni svet« in »Nadzorstvo«. Zaklad mora biti varno naložen. Vsaka spekulacija z njim je izključena, vendar mora biti skrb »Upravnega sveta« in »Nadzorstva«, da se zaklad kar najbolj plodonosno obrestuje. b) Volila, daritve in doneski vseh vrst, se vključujejo v nedotakljivi sklad.

§ 16. Honoriranje uprave »Suus-a«. Mesta upravnih in nadzorstvenih svetnikov so častna mesta brez honorarja. Potrebno uradniško osobje nastavlja »Upravni svet«, ki izdela za nje službene pragmatike. Prednost za ta mesta imajo učiteljske sirote. Spremembo te točke se prepuste dobi in porazu Suusa, o čemur bo sklepal o svojem času občni zbor.

§ 17. Državno nadzorstvo. »Suus-a« se mora oskrbeti zakonito podlagi ter državno nadzorstvo.

STATUT SUUS-A.

§ 1. Vsak član Suus-a postane deležen vseh pravic in dolžnosti, ki jih vsebuje ustanova z dnem vplačila prvega odmerjenega mesečnega prispevka.

§ 2. Priglasili in odglasili: Za prijave vstopa, izstopa in smrti se rabijo posebne tiskovine, ki se pošiljajo na »Upravni svet Suus-a«.

§ 3. Suus nudi svojim članom: 1. Zdravniško pomoč in zdravila. Na deželi se kliče najbližnjega zdravnika, v najbližnjih slučajih onega, ki je najprej pri rokah; po mestih in večjih centrih pa one, s katerimi se »Upravni svet« dogovori; 2. Zdravljenje v bolnicah v 3. razredu. (Diferenco med 2. in 3. razr. bolnik sam doplača); 3. pot. zdravnika, zdravlila, stanarino, in take za zdravljenje v toplicah, kopališčih in sanatorijih do 1 meseca. Rok se podaljša le v izvanrednih, po zdravniški zahtevanih slučajih; 4. posmrtnino, ki jo določi vsako leto »Upravni svet« in odobri občni zbor; 5. izredne podpore v slučaju katastrofalnih nesreč. (Te podpore dovoljuje in izplačuje pogojno »Upravni svet« in »Nadzorstvo« in postanejo pravomočne po odobritvi občnega zbora. Veto imajo člani na obnemu zboru); 6. druge eventualne socialne dobrine, ki jih bo ob porazu in okrepitvi ustanove dopuščal gospodarski položaj po sklepu občnega zbora. Računi morajo biti vidrati in potrjeni po šol. vodstvih, v dvomljivih slučajih po okr. šol. nadzornikih. Upravni svet sme iskati informacije tudi pri event. drugih oblasteh.

§ 4. Predpisi članom glede prejema podpor: Vsak član se obrne na Suus pisмено potom šol. vodstva z vlogo, v kateri navede kratek stvaren opis o svoji bolezn. neizgovorljivo in smotnem položaju. Vlogo overi šol. vodstvo. Priložiti je treba potrdilo zdravnika o zdravljenju, njegov račun in overjene recepte. Isto tako morajo biti tudi overjeni event. drugi računi, ki se tičejo zdravljenja. — Za resničnost podatkov je član osebno odgovoren. Naznanilom smrtnih slučajev se mora priložiti uradni mrljski list. — Pri računih zdravljenja v toplicah, kopališčih in sanatorijih morajo biti priloženi oblastno potrjeni izkazi tarifne višine ondutih zdraviliških zavodov, kakor tudi potrdilo občnega stanarja. — V interesu posameznika je, da so poročila in računi radi točnosti izplačani v redu.

§ 5. Zdravljenje v toplicah, kopališčih in sanatorijih. Član, ki hoče v svrhu zdravljenja iti v toplice, kopališče ali v sanatorij, mora predložiti zdravniško potrdilo o taki neobhodni potrebi zdravljenja vsaj 14 dni prej, predno je namenjen oditi. V vlogi za podporo mora navesti približne stroške, dalje dejanski položaj svojega smotnega stanja ter visokost zneska, ki ga naj dovoli Suus kot predum. Ob povratku mora tak član položiti točen overovljen račun, opremljen z dokazi dejanskih zdraviliških izdatkov. Računi komforni in zabave se ne vpošteva, kakor tudi kozmetični.

kah tudi slike, toda biti morajo didaktično upravičene. Da bi učitelj posamezne sestavke »uspešneje obravnaval«, ako imajo učenci v knjigah tudi slike, te trditve praksa ne potrjuje. Živa beseda učiteljeva, ki zna v dušah otrok ustvariti jasne slike, odlične po bujni otroški domisljivosti, tako oživljajoča govorica je večjeje pomena kakor vse ilustracije, ki so vrhu tega še največkrat dvomljive umetniške vrednosti. Navadno uporabljajo založništva kake zastarele kliseje ali pa so slike izvršene v preveč zmanjšanim merilu. Pomislimo le na tiste zabrisane pokrajinske slike, ko more kopica temnih pack pomeniti prav tako Gorico kakor Maribor, in kjer bi ne ločil Zagreba od Ljubljane, ako ne bi bilo značilnega Gradu. Ako že hočemo čitanke okrasiti s slikami, naj bi prinašale umetniško izvršene portrete naših pisateljev, a iz pokrajinskih in zgodovinskih motivov naj bi se izbirale le takšne slike, ki kažejo značilne in jasno izražene podrobnosti.

Kakor pri izbiri berilnih sestavkov, tako naj bi bilo čitankarju tudi za uvrstitev slik odločilno vodilo — u m e t n i š k a v r e d n o s t.

§ 6. Omejitve in ustajenje podpor. Članom, ki bi lahkomiselno tratali denar in se zanašali na čezmerne podpore mora »Upravni svet« po ugotovitvi dejstva podpora omejiti ter izplačati le dogajane dejanske difference izdatke. Simulantom se podpore sploh ne dovolijo, ravno tako se odreci podpore vsakemu članu, ki si namenoma bojezen ali kako drugo nezgodo nakopije.

§ 7. Predpisi »Upravni svet« in »Nadzorstvo« glede izplačevanja posmrtnine in podpor. 1. Posmrtnine se imajo izplačati takoj, kakor hitro je bil predložen mrljski list. 2. Vse druge podpore se morajo izplačati takoj, ko je dogajana resničnost izdatkov. V slučaju, da bi se imelo izplačati radi raziskavanja o resničnosti predloženih računov in drugih podatkov zavleči, naj se izplača članom v slučaju velike potrebe primeren predum, ki se vzame pri končanem obračunu v postev. 3. Dvojnike podatke in račune se mora strogo preiskusiti ter doznati njih resničnost. V tem slučaju naj se obrne »Upravni svet« na one korporacije, ali oblasti, od katerih bo mogoče doznati resnico. — 4. Za vsakim umrlim članom se izplača posmrtnina ter eventualne zdravniške stroške zakonitim dedičem; če teh ni, pa osebam, ki dokažejo, da so krili pogrebne in boln. stroške umrlega člana. — V slučaju pa, da je pokojnik to zadevo uredil v svoji oporoki, se mora »Upravni svet« ravnati po pokojnikovi želji. — 5. Morebitne neizplačane posmrtnine se pripisujejo v nedotakljivi zaklad.

§ 8. Dobava sredstev. 1. Vsak član plača v mesečnih rokih po proračunu — potrjenem na občnem zboru — določeni znesek v »Suus«. 2. Skrb vsakega člana, kakor družtev in učit. organizacij bodi, da se Suus okrepi z pod § 6. b, c, e v pravilih navedenimi dohodki.

§ 9. Suus obstoji iz 1. nedotakljivega sklada, ki se pritegne v akcijo po preteku 16. leta — in 2. mobilnega sklada, ki stopi s prvim vplačanim rokom v akcijo. (Glej § 4. in § 15. pravil.)

§ 10. Nedotakljivi sklad obsega: 1. polovico mesečnega prispevka; 2. vse pod § 6. b, c, e v pravilih navedene dohodke; 3. vsakoletni morebitni preostanek mobilnega sklada. — Morebitni primanjkljaj mobilnega sklada se sme vzeti iz nedotakljivega sklada, vendar ne sme presežati višine pod § 6. b, c, e v pravilih navedenih dohodkov istega leta, pritevši dohodke določenega prebitka minolega leta.

§ 11. Določitev višine prispevka. O višini prispevka v »Suus« sklepa »Upravni svet« in »Nadzorstvo«. Sklep je z odobrenjem kvalificirane večine občnega zbora pravomočen. (Za sedanje razmere pri tej valuti bi zadostoval mesečni prispevek po 20 Din.)

§ 12. Tehnična izvedba. Članske prispevke odteguje skupno od vsega učiteljskega Slovenije (— za vse člane —) pokrajinska finančna oblast ter jih v skupnem znesku potom čekovnega prometa pošilja mesečno na Upravni svet »Suus-a«. — Radi enostavnosti se uvede isti postopek, kakor pri odtegljih drugih bremen — zakonitim potom. — Oženjeni plačujejo za svoje žene neučiteljske — tedaj dvojni znesek. Vdovam in vpokojencem se odtegujejo mesečni prispevki od pokojnine. Po preteku 16letnega vplačevanja preneha obveznost nadaljnjih plačil. S smrtjo člana preneha zanj obveznost vplačil.

§ 13. Administracija Suus-a. 1. »Upravni svet« in »Nadzorstvo« ukretna vse potrebno za administracijo »Suus-a«. V ta namen določita potrebna mesta uradniškega osobja in izdelata za nje službene pragmatike. (Glej § 16. pravil). 2. Za uvedbo poslovnih knjig so merodajni predpisi o načinu in obliki knjigovodstva in predpisani obrazci za računski zaključek. 3. Računski zaključek se izvrši z 31. decembrom vsakega leta — sestavi do 1. aprila nasl. leta in natisne vsaj 14 dni pred občnim zborom v stanovskih glasilih. 4. Nedotakljivi zaklad ima račun za se in se vodi 16 let od početka ustanove. Po preteku 16. let se ga pritegne z naraslimi obrestmi vred v aktivno delovanje. S to dobo pa ugasne plačilna obveznost onim članom, ki so plačevali v Suus 16 let. 5. Vodi se strogo zanesljivo kataster članstva ter dospelost zadnjega plačilnega roka vsakega člana. 6. Poročati je redno finančni oblasti o smrtnih slučajih, o izstopih in vstopih članov in o vpokojenosti ter o dospelih rokih, ko preneha članom dolžnost plačevanja.

§ 14. Gospodarstvo. Denar, ki se ne rabí za poslovanje, se mora plodonosno in varno naložiti. Nalagati se ga sme: 1. v realitetah, 2. v varovansko varnih zadolžnicah, 3. v poštini hranilnici, 4. v splošno znanih denarnih zavodih. Vrednostni papirji in vloženje knjižice morajo biti vinkulirane.

§ 15. Državno nadzorstvo. Suus je podrejen državnemu nadzorstvu v smislu določil § 19. in 20. bolniške zavezovalnega zakona.

§ 16. Uveljavljanje pravil in statuta nastane z dnem oblastvene odobritve.

KONČNE DOLOČBE.

Način realiziranja Suus-a. Učiteljske organizacije v Sloveniji naj sklepajo o nameravani ustanovi, in če se je doseglo med učiteljskim so-

glasje, naj se izvoli za končno izvedbo odsek 5. članov. Ta odsek naj se polnovejavno po učit. organizacijah poveri, da sme in more v imenu celokupnega učiteljskega Slovenije napraviti potrebne korake pri vladu za zakonito uvedbo »Suus-a«. — Odsek se nadalje polnomočno poveri, da skliče občni zbor ter vodi volitev prvega »Upravnega sveta« in »Nadzorstva«.

Vse stroške, ki bi radi realiziranja Suusa nastali, nosi vse učiteljsko event. njihove organizacije sorazmerno po številu članov.

P. n. g. tovariše predsednike učiteljskih organizacij vljudo prošim, da oskrbe, da se obravnava pravila in statut Suus-a kar možno v kratkem času na zborovanjih. Eventuelne sklepe in nasvete naj se mi blagovoljno vsaj do 28. junija t. l. poslati na naslov: Fran Škulj, Ljubljana, Tržaška cesta 29.

Effekt ustanove vsak član lahko sam dožene. Za podlago naj vzame število 4000 članov; nadaljnji računi so jasni in lahki. O velikem pomenu take ustanove sem že lansko leto poročal. (Glej lansk letnik »Učit. Tov.«). Povdarjam pa še enkrat važnost časa — to je nizko valuto. Če se ta dvigne — bodo zbrani milijoni res milijoni. V tem optimizmu vidim rešitev socialnega vprašanja učiteljskega stanu.

Fran Škulj.

Splošne vesti.

IZ KROGOV Z NEURADNIKI POROČENIH UČITELJIC.

Minister financ je zastopnikom Uprave Saveza činovništva izjavil: »da ne vidi razloga, zbog koga bi udate činovnice v pogledu dodatka trebale, da ostanu neizjednačene s ostalim činovnicama«. In res, vlada niti ne skuša utemeljevati tega svojega postopanja. Ako vzamemo v pretes vse momente, ki bi bili utegnili biti merodajni za to uredbo, vidimo, da ni samo krivična, temveč tudi nedosledna in povsem nelogična, da ne sloni na nikakršnem principialnem stališču, marveč je nastala kar tako slučajno.

Zastarelo načelo, da je žensko delo manj vredno kot moško, tu ne prihaja v poštev, ker sicer bi bile prikrajšane tudi neporočene kolegije. Če pa je delo poročenih učiteljic manj vredno kot ono neporočenih, potem pa bi morale biti prizadete tudi one kolegije, ki so poročene z neuradniki. Očitajo nam tudi poročniške dopuste, a isto »bonifeto« imajo tudi ostale poročene kolegije in menda še v večji meri, ker činovniške obitelji se v tem oziru do skrajnosti omejujejo. Sploh pa imajo dopuste tudi neporočene kolegije in marsikatera bi bila lahko v pogledu dopustov z 10 in še več otroci osrečena domovino. Nadalje nam očitajo, da nas skrb za otroke odvaža od dela. To bi bilo edino, kar nas obtežuje napram našim tovarišicam, ki so poročene z neuradniki, ker najtrajnejše skrbí za otroke so materialnega značaja in teh omenjene kolegije vsled lastnih boljših prejemkov in vsled sijajnih dohodkov svojih mož nimajo. Pač pa mori ista skrb naše moške kolege-očete, a tem se to ne šteje v zlo. Kako lahko bi nas vlada rešila teh morečih, duše razjedajočih skrbi! Domače delo nam izčrpa naše duševne in telesne sile! V prejšnjih časih smo domače delo samo nadzorovale in za to nam je zadostoval čas, ki ga druge žene porabijo za svoje posete. Najle smo si dobre služkinje jih dobro plačale in znale smo jih tudi tako vzgojiti, da je bilo gospodinjstvo v redu. Ako bi porabile teh 600—700 Din, za katere smo vsak mesec prikrajšane, v to svrhu, nam ne bi trebalo gubiti svoje energije v težkem domačem delu, kateremu nismo vajene.

Nekoč, še v stari Avstriji, so hoteli uveljaviti pri učiteljskih parih princip: draginjske doklade po potrebi in v eni obitelji samo po enkratno draginjsko doklado. Ni to obveljalo, a bil je vseeno princip, čeprav antisocialen, ker ni upošteval načela: ze enako delo... V našem slučaju pa tudi tako načelo ne pride v poštev, ker žene veleposestnikov, lastnikov hiš, advokatov, bančnih uradnikov, trgovcev i. dr. dobivajo polne draginjske doklade in še povrh polno stanarino, neporočeni kolegi in kolegije, tudi če so voditelji oziroma voditeljice, samo 75% stanarine in draginjske doklade, me pa stanarine nobene in draginjskih doklad samo polovico. Po plači soditi, so gori omenjene tovarišice naše najboljše moči, na katerih sloni šolstvo in država bi smela dovoliti samo take zakonske zveze. — Po navedenem načelu tudi ne bi moglo dobiti stanarine in polnih draginjskih doklad neomejeno število rodbinskih članov v državni službi, ako žive v enem stanovanju in v skupnem gospodarstvu. — Ako ima žena državnega uslužbenca kak skromni postranski zaslužek, ki nese mesečno 200 Din, mož za njo ne dobiča rodbinske doklade, če pa ima mož učiteljice milijonske dohodke, pa dobiča žena-učiteljica polno stanarino in polne draginjske doklade. V pre mnogih slučajih tudi take žene ne resignirajo na službo, ker s svojimi dohodki lahko prosto razpolagajo ter si ohranijo neodvisnost od svojih soprogov.

Izkušnja nas uči, da smo z naštevanjem teh krivic in teh nedoslednosti vzbudile zanimanje in ogorčenost tudi v takih krogih, ki so bili popolnoma hladni napram našemu položaju. Prosimo torej zastopnike naše organizacije, da pri svojih posredovanjih zlasti povdarjajo to dvojno mero za nas poročene učiteljice, ne menda, da bi nas izjednačili na način, da se krivica, prizadeta nam, razširi tudi na druge, ampak da se tembolj pokaže nedoslednost in nesocialni značaj te naredbe, ki ima edino to tendenco, oškodovati rodbine državnih uslužbencev ter izkoristiti in ponižati nas, žene državnih uslužbencev.

— Učiteljski maturanti iz Sombora so dospeli pod vodstvom prof. Tomića na svoji ekskurziji po Jugoslaviji v ponedeljek 19. t. m. v Ljubljano. Na kolodvoru so jih pričakovali zastopniki našega poverjenstva UJU in učiteljska. Ravnatelj akad. kolegija g. prof. Jeran jih je gostoljubno sprejel pod svojo streho, na kar so si tekom popoldneva ogledali našo tiskarno in mesto. Drugo jutro so odpotovali na Bled in v Bohinj, na kar se vrnejo preko Maribora in Zagreba domov. — Ali ne bi bilo mogoče nuditi tudi našim učiteljskim podobnih poučnih ekskurzij?

— Z državnimi uradniki poročene učiteljice krškega okraja, ki izvršujemo isto šolsko delo, zastavljamo vse svoje moči za utrditev državne misli in prosep države o čimer se minister prosvete vsak čas o vsaki posamezni lahko prepriča, ne moremo zatreti v sebi čuta moralnega ponižanja napram drugim tovarišicam, zlasti onim, ki so omožene z advokati, zdravniki, bančirji itd. v pogledu občutne krivice v izplačilu polovičnih draginjskih doklad in polovične stanarine. Apeliramo na pravičnost ministra prosvete, da vzpostavi ves svoj vpliv, da se čimprej popravi ta

mu mora nuditi moderni glasbeni pouk na učiteljsku in glasbenih šolah. Vendar pa je tudi za manj spretno učitelje petja dokaj lahkega, umetniškega gradiva za šolsko deco v zbirki, ki bo kaj kmalu izpodrinila brezmišeln, dolgočasno prepevanje šablonskih, vse prej kot lepih »pesmic«.

Učitelji po večini tudi dobro čutijo, da je dve tretjini gradiva, nakopičenega v predpisanih pevskih šolskih knjigah, prazno in brez soli, zato segajo rajši po narodnih pesmih. Prav je to in hvalevredno; toda ako hočemo glasbeno vzgojo mladine, ki je tako silno zanemarjena, a vendar tako zelo potrebna, dvigniti na višjo stopnjo, nego je sedaj, moramo se lotiti tudi umetne mladinske pesmi. In v dosegu tega cilja bo s pridom služila zbirka, o kateri govorim. Podrobnejšo oceno o nji napišem pozneje. Omenim naj sedaj le, da obsega knjiga 49 pesmi, eno-, dvo-, tri- in štiriglasi, dvoje celo s klavirjem ali harmonijem.

Prispevke v pesmarici imajo: Adamič 14, Dobronič 6, Orbec 1, Kogoj 13, Lajovic 1, Premrl 1, K. Pahor 1, Šonc 8,

Venturini 1, Vodopec 4. Večina imen avtorjev priča, da knjiga ne nosi pečat diletantstva, kakor je to običajno pri zbirkah šolskih pesmi.

Ovojnjo stran je narisal Kralj, notni tisk je ličen, lahko čitljiv, istotako tekst. Nekatere malenkostne napake si bo večši učitelj petja popravil lahko sam. Pesmi pa ne bodo s pridom služile samo za šolsko porabo, temveč tudi za koncertne mladinske prireditve, zlasti ako ume učitelj petja podloži lahko, prozorno klavirsko spremljavo. S tem bodo pesmi pridobile še več na pravilnem izvajanju efektnosti. Nekaj Kogojevih pesmi iz te knjige smo slišali že na mladinskem predavanju in so zapustile globok, trajen vtis. — Prelepe »Otroške pesmi« tedaj najtopleje priporočam. Dobe se za sedaj v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

Pesmarico je dobili v Učiteljski knjižarni v Ljubljani.

Po »Slov. N.«

Otroške pesmi.

Uredil Srečko Kumer.

Izdala in založila Zveza slovanskih učiteljskih društev v Italiji. Cena 20 Din.

Končno je naša mladina v pričujoči zbirki dobila pesmarico, s kakršno se niti veliki narodi zlepa ne morejo ponasati.

Poznam vse slovenske mladinske pesmarice prav dobro, poznam češke, ruske, nemške in italijanske, seveda tudi hrvatske in srbske, toda tozadevna literatura je skoro povsod tako uboga in ne-umetniška, da le redkokrat v nji najdeš zrno, ki bi bilo vredno, da se shrani. Prav v nobenem slučaju pa se s temi otroškimi pesmimi ne sme meriti niti ena naših slovenskih mladinskih pesmaric od »Slavčka« počenši, pa preko Majcna, Kosija, Družoviča itd. do pesemskih zbirk v šolah Bajuka ali Kozine.

Seveda sme vzeti v roke te otroške pesmi le pevski učitelj, ki ne pozna samo glasbeni abc, temveč vsaj toliko, kolikor

neznosna krivica in za enako delo izposluje enako plačilo.

— **Uradniške draginjske doklade.** Iz ministrstva financ poročajo, da bo uredba o uradniških draginjskih dokladah, v kolikor se nanaša na dobo od 1. oktobra do 1. maja, stopila v veljavo s 1. julijem.

— Tako poročajo listi.

— **O šolski higijeni** je predaval dne 14. maja šolski zdravnik g. dr. Tone Jammar na dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Predavanje, ki ga je otvoril mestni šolski nadzornik M. Hočevnar v imenu Podmladka Rdečega Križa, je bilo namenjeno ljubljanskemu učiteljstvu, ki se je udeležilo predavanja v prav obilnem številu. Jedro zanimivega predavanja je bilo odvrčanje jetike pri mladini. Na posameznih učencih in učenkah je pokazal g. zdravnik znake rahitične bolezni, skrivljene hrbtnice, volčjega žrela in drugih takih bolezni, ki so vse predhodniki jetike in prezgodnje smrti, ako starši zanemarijo te znake ter se pravočasno ne posvetujejo z zdravnikom. Priporočal je prav tople razne bolniške blagajne za posamezne stanove. Prosto-voljni člani okrajne bolniške blagajne so pa lahko vsake vrste privatni uslužbenci. V Ljubljani imamo sedem takih institucij za brezplačno zdravljenje in za brezplačna zdravila. Predavanje, ki mu je sledilo učiteljstvo z velikim zanimanjem, bo rodilo dober sad, ker bo po tem navodilu lahko vsak učitelj pravočasno opozoril bolehnega otroka, da se pravočasno izogne prezgodnje smrti. Želeli bi, da bi še večkrat čuli predavanja o šolski higijeni od našega preizkušenega šolskega zdravnika.

— **Tečaj za ručni rad.** U Aleksincu u Srbiji, priredjuje upravitelj muške učiteljske šole g. Jova S. Jovanović veliki pobornik ovog pravca vaspitanja u nas, učiteljski tečaj za ručni rad. Tečaj je odobren od Ministarstva Prosvete pod O. N. Br. 3366 od 21. januara 1924. g. Primiće se 40 učesnika, a tečaj će se održati ako se javi bar 20 učitelja, koji će biti podeljeni u četiri grupe: priprema, kartonaža, stolarstvo u pletarstvo. U svakoj se grupi radi 9 dana. Svaki dan 8 sati praktično i 1 sat teorijski: o cilju i važnosti radne nastave u osnovnoj školi. Ručni rad u službi nastavnih predmeta, kao podloga za vaspitanje i obrazovanje. Istorija ručnog rada u svetu i u nas. Rad kao podloga vaspitanju. Radna nastava nije protivna Herbartovoj pedagogiji, već je dopunjuje. Borba ove ideje za reformu škole. Metodika radne nastave. Rad u pripremnom tečaju u vezi s očiglednom nastavom, pisanjem, crtanjem i računom. Radna nastava u prirodnom naukama, zemljopisu i istoriji, računu i maternjem jeziku. Tehnologija alata i praktični uputi u pribavljanju gradiva i alata. Tečaj je besplatan. Svaki primljeni učitelj dužan je doći i sudelovati na tečaju i raditi po utvrđenom redu. Izradenu model seriju nosi sobom, a ispitne modele ostavlja školi za zbirku. Tečaj počinje 1. jula i traje do 7. avgusta o. g. Onaj koji želi uzeti učešća na tečaju neka podnese molbu Upravitelju Muške Učiteljske Škole u Aleksincu da ga prime na tečaj i neka pošalje upravi 500 Din za materijal i gradivo kao i nastavu. Stanovalo bi se u školi ako se sobom ponese prazna slamnjača, jastuk (uzglavlje) i čebe (deka) pokrivači i čaršavi a sve drugo dobija se od škole. Stanovanje zajedničko u sobama od po 6—8 lica. Hrana će se dobivati u dačkoj trpezi a kuvaće se ono što se želi i kako želi te da stane što jeftinije i bolje. Za hranu se plaća 500 Din. A ako se dobije pripomoć od Ministarstva Prosvete, onda razume se troškovi su u toliko manji u koliko je pripomoć veća. Izdejs-tvovaće se i povlašćeno putovanje tamo i natrag. Od 1.—31. jula o. g. u istoj školi će se održati i učiteljski tečaj za usavršavanje u pedagoškoj grupi nauka. On je naročito zgodan za one, koji se spremaju za praktički učiteljski ispit a za Slovence za to, da se usavrše u srpskohrvatskom jeziku. Sudelovači će platiti po 250 Din i slušati ove predmete: 1. Opšta teorija vaspitanja. 2. Psihologija za učitelje. 3. Psihologija deteta. 4. Elementi eksperimentalne pedagogije. 5. Opšta nauka o nastavi. 6. Posebna nauka o nastavi. 7. Žan Žak Ruso. 8. Spenserov vaspitni sistem. Za sve predmete biće seminar u vezi s praktičkim radom. Trebalo bi da iz raznih krajeva dođe nas što više te da se upoznamo i što bolje poradimo na poslu za koji smo se spremali. Za oba tečaja subotom po podne i nedeljom predviđeni su zajednički izleti u okolinu i obližnje varoši, što će mnogo činiti da se prijatno provede ovo vreme rada. Ko bude primljen biće obavešten koncem maja o. g. najdalje. Prijatelji radne nastave i oni

koji teže za ličnim obrazovanjem na posao!

— **Za referat o posebnih disciplinarnih predpisih za učiteljsko rabi poročevalec:** 1. Utemeljitev potrebe posebnih predpisov. (Učiteljstvo, zlasti na kmetih, živi v drugačnih razmerah nego drugo uradništvo; neprikladnost upravnega sodišča in državnega sveta kot disciplinarno sodišče itd. 2. Predloge za točno besedilo disciplinarnih predpisov, zlasti o disciplinarnem senatu.

— **Uspostavljenost izpiti za osnovne in meščanske šole na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani** so se vršili pod predsedstvom ravnatelja A. Doklerja v času od 25. aprila do 5. maja. Uspostavljeni so bili: I. za meščanske šole: Kern Leopold, S. Bahovec Helena, S. Marinko Frančiška (III. skupina), S. Blejce Marija, S. Celestina Ljudmila (z odliko), Prekuh Josipina in Vidmar Marija (I. skupina), S. Rozman Marija (II. skupina), II. za osnovne šole: Milan Dešković, Alojzij Dolinšek, Karel Fakin, Anton Flegar, Friderik Hegler, Ivan Jarnovič, Rudolf Kaučič, Franc Košca, Gustav Kraševac, Mirko Kregelj, Josip Lekše, Franc Logar, Franc Mervar, Vladislav Mlekuž, Milan Pavlovec, Franc Peček, Avgust Petrišič, Ciril Pivk, Vlac-lav Požar, Srečko Sekirnik, Franc Špan, Aleksander Dominko, Marija Bežek, Venč. Mohorčič, Serafina Dacar, Josipina Erker, Vida Frelhi, Ana Gradišar, Franja Grohar, Marija Hočevnar-Tiegl, Staša Horvat, Valerija Hrovat, Marija Igljič, Barbara Janežič, Sonja Klovat, Marija Kramole, Vyzourek, Ana Kren, Angela Kunstler, Lea Mayer-Kaiserberger, Jožica Perme, Ana Podboj, Draga Podboj, Elza Podboj, Vida Podreberšek, Helena Rom, Bogdana Rupnik, Alojzija Rus, Valerija Sevar, Albina Skok, Antonija Škerle, Ana Šubic, Marija Uhlir, Mira Urh, Verena Vodusek, Berta Zrimovec in Marija Žagar. III. Posebne izpite so napravile: a) iz italijanščine: Angela Česnovar, Ivana Dekleva, Helmut Galatia, Angela Legiša, Marija Slokar in Jelka Wrischer (z odliko); b) iz srbohrvaščine za meščanske šole: Bogomila Benedik, Marija Benedik, S. Marija Plevel (z odliko), Marija Radič-Bedeković in Ljudmila Sirnik. — Reprobirana sta bila 2 kandidata, med izpitom so odstopili 3 kandidati in 3 kandidatkinje.

— **Narodna obmejna šola pri Mariji Snežni** priredi dne 1. junija v šoli ob 3. uri popoldne prvo šolarsko veselico. Na vzporedni sta dve igrici enodejanki, več deklamacij in petje. Ker je ta šolarska prireditev prva v tem kraju, vabi učiteljstvo zlasti tovarišice in tovariše sosednih šol k obilni udeležbi. Čisti dobiček je namenjen revnim šolarjem in za sklad, s katerim si hoče šola nabaviti prepotrebne oder.

— **Ribnica.** Dne 4. maja t. l. je priredila podružnica Jugoslov. Matice cvetlični dan v korist westfalskim Slovincem ter se je zbralo za nje v Ribnici in okolici 4823. 50 K. K temu uspehu je pripomogla mladina ribniške dekliške osnovne in meščanske šole. Tudi je nabrala mladina dekliške osnovne šole 833 K za pirhe, meščanske šole pa 448 K. Zavedni mladini in vsem darovalcem najsrčnejša hvala!

— **Malgajevi soborci naj javijo svoje naslove** odboru za Malgajev spomenik v Guštanju, da jim isti lahko pošlje legitimacije za polovično vožnjo v Guštanj k slavnosti odkritja Malgajevskega spomenika, ki se vrši dne 29. maja 1924.

— **Na prodaj sta stenski slikli Nj. Vel. kralja in kraljice.** Več se poizve v upravi »Učit. Tovariša«.

— **Novi tečaj za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo** (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. ter trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. — Za pripadnike učiteljskega stanu 50% popusta!

— **Razpis službe.** Učitelje, v prvi vrsti oženjene, ki ne morejo dobiti stanovanja, opozarjamo na razpisano mesto učitelja-voditelja na enorazredni ljudski šoli v občini Velike Poljane, okraj Kočevje. Vas, oziroma šola leži na prijazni visoki planoti in je oddaljena od postaje Ortnek komaj 10 minut. Ondotno ljudstvo je šoli in učiteljstvu zelo naklonjeno; število šolobiskujočih otrok je pa tako minimalno, da je dana naravnost ugodna prilika plodonosnemu delu v šoli in zunaj šole, kar bi občinarji hvaležno sprejeli in visoko cenili. Poleg ugodnega stanovanja preskr-

bijo vaščani voditelja tudi z drvmi brezplačno. Reflektanti, oglasite se!

— **Poziv.** V sporazumu in na željo več rojakov iz kranjskega sodnega okraja nameravamo prirediti 2. in 3. julija t. l. v Kranju prijateljski sestanek vseh duševnih delavcev, ki so doma iz tega sodnega okraja. Podrobni načrt sestanka se določi in objavi kasneje. Kdor se želi udeležiti tega sestanka, naj blagovoli naznaniti po dopisnici na naslov: Anton Likozar, nadučitelj v Ljubljani, Dolenjska cesta 12. — Za pripravljalni odbor: Janko Barle, župnik, Anton Likozar, nadučitelj, Rado Pavlič, profesor.

— **Nova nakazila plač in razlike za maj, odbitki.** Da ne bo zaradi nakazil novih plač preveč povpraševanj in reklamacij na knjigovodstvo, pripominjamo še sledeče: 1. Osebna dohodnina in invalidski davek se je v mesečnih izplačilih zaokrožil na gole desetice dinarjev ali na cele dinarje, pare so odračunane v razlikah za maj. Tudi pri plači se pare — 50 ali 75 — ne nakazujejo, pač pa se izplača v desetem mesecu 5, oziroma 7.50 Din več. To zaradi hitrejšega zaračunavanja in boljšega pregleda. 2. V razlikah za maj so imeli nekateri velike razlike — v plačilnih polah rdeče vpisane. Te so nastale na ta način: K novi plači štejemo osnovno in položajno plačo, stanarino in rodbinsko doklado za otroke po členu 8, odločbe o draginjskih dokladah. K dnevniciam pa spada osebna draginjska doklada, rodbinska doklada za ženo — Din 150 mesečno — in razlika med doklado za otroke po členu 41. do skupnega zneska Din 150 mesečno. Ta prenos rodbinskih doklad od dnevnice k plači je napravil posebno pri oženjenih z več družinskimi člani precejšnje odbitke. V resnici pa je rodbinska doklada prav toliko kot preje — a Din 150 za člana —, le da je nakazana zdaj delno pri plači, dodatek pa pri dnevnicah. 3. Tisti, ki še niso prevedeni, prejmejo za junij stare plače. Razlika za maj in poznejše mesece se jim nakaže po dospelosti njih rešenj iz Beograda, ki so, kakor smo poučeni, že dospela.

Ponatis rešenja.

Uverjenja v prepisu, ki jih potrebuje vsaka učna oseba kot priloge (dokazila) pri prošnjah za povišice, pri pritožbah na ministrstvo prosvete in na državni svet itd., je založila Učiteljska tiskarna. Cena — 50 Din.

Učiteljski pravnik.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA UREDNIŠTVU »UČIT. TOV.« IN STROKOVNEMU TAJNIŠTVU.

(Odgovarjamo samo organiziranim članom.)

55. Izračunavanje razlike za maj. Razliko med staro in novo plačo je na podlagi tabele lahko izračunati, pač pa moramo opozoriti, da je treba k novi plači priložiti doklado za otroke po čl. 41. čin. zak., in sicer znaša ta doklada za vsakega otroka do 6 let 30 Din, do 12 let 50 Din, nad 12 let 80 Din mesečno in šele na to ugotoviti pravilnost razlike v plači, ki je v plačilnem listu na prvem mestu vpisana. Na drugem mestu je z rdečim označena razlika draginjskih doklad, ki jo je odšteti. Ta razlika nastane, ker so nove draginjske doklade odmerjene v mesečnih zneskih, prejeli smo pa za maj še dnevnic, zaradi česar nam je odračunati en dan dnevnic in to: osebnih, za ženo in otroke. Staro draginjsko doklado je vsakdo ugotovil iz plačilne liste prvega maja. Novo draginjsko doklado izračunamo po tabeli, ki smo jo prinesli v zadnjem listu, k temu prištejemo polno draginjsko doklado za ženo, t. j. 150 Din mesečno in razliko med gornjim zneskom do 150 Din mesečno za vsakega otroka. Za otroke moramo računati torej k draginjskim dokladom sledeči znesek: za otroke do 6 let 120 Din, do 12 let 100 Din in nad 12 let 70 Din. Na ta način dobimo razliko med staro in novo draginjsko doklado, ki je v plačilnih listih rdeče označena. Odšteti je potem še osebno dohodnino in invalidski davek, kakor smo zadnjič prinesli o tem podrobne podatke in tabelo. Druge podatke smo itak prinesli v zadnji številki. Slučajno pade ta mesec razlika pri draginjskih dokladah precej visoko, ker je izplačilo razlike padlo na mesec z 31. dnevi.

56. Glede upokojitve ima čin. zakon v čl. 239. sledečo določbo: Usluž-

benci, upokojeni potem, ko stopi v veljavo ta zakon, a v treh letih od dne, ko stopi v veljavo, uživajo pokojnino po odredbah dosedanjih zakonov. — Od tega se izvzamejo uslužbenci, ki se upokoje, ko so dovršili zakonsko število službenih let ali so dosegli starost, po kateri morajo po zakonu stopiti v pokoj.

57. Za razpisana mesta je treba glasom razpisa vložiti prošnjo za vsako učno mesto, posebe. Priloge je pridejati samo eni pošnji in se je v drugih prošnjah sklicevati na nje in citirati, kateri prošnji so priložene. Kolekovati je vsako prošnjo s 5 Din, oni prošnji, pri kateri so priloge, je pa pridejati še kolek za 20 Din za odločbo. Vsaka priloga mora biti kolekovana z 2 Din kolekom. Katere priloge je priložiti, je razvidno iz razpisa (na koncu) v 20 številki »Učiteljskega Tovariša«.

58. Dobrovoljci imajo po čl. 282. finančnega zakona od leta 1922/23. sledečo udobnost: »Vsem absolviranim študentom in ostalim vojnikiom Srbije in Črne gore in dobrovoljcem uradnikom iz novih pokrajin, ki niso bili ukazni državni uradniki, se vštejejo, ako dobe ukaz ali zvanje, s katerim je spojena pokojnina, leta, ki so jih prebili v vojni, po odbitku časa dijaškega roka dvojno v leta ukazne službe in v leta za pokojnino. — Kot konec značaja, ki si ga je kdo pridobil kot dobrovoljec, je smatrati datum in dobo, ki mu jo je priznala pristojna oblast, ker mora imeti in priložiti tozadevno uverjenje.

59. Rešenja, v katerih ni vpisana beseda »stalni« učitelji, so popolnoma pravilna in zaradi besede »stalni« ni potrebna pritožba na »Državni Svet«. Stalnost zadobi učitelj itak po zakonu o narodnih šolah z dne 23. julija 1919, na kar naslov v rešenjih nima vpliva.

60. Prošnja za prevedbo upokojencev iz l. 1919. na dinarske plače naj se glasi sledeče: Minist. prosvete. Osnovna nastava. Beograd. Podpisani spadam med upokojence od 26. avgusta do 30. novembra 1919, kateri se imajo na podlagi razpisa ministrstva prosvete z dne 18. aprila 1924. O. N. br. 18.624 sporazumno z razpisom ministra financ D. R. br. 7883 od 7. februarja 1924 prevesti na dinarske plače po čl. 33. zakona o narodnih šolah z dne 23. julija 1919. — Upokojen sem bil z dnem z dekretom štev. z dne (Dokaz: Upokojitveni dekret štev. z dne pod A.) — Prilagam izpričevalo učne usposobljenosti, iz katerega je razvidno, da sem napravil zrelostni izpit dne (Dokaz: Izpričevalo učne usposobljenosti pod B.) — Služboval sem: I. V od do t. j. let mes. (Dokaz: Dekret štev. z dne pod C), dalje 2. v od do t. j. let. mesecev, dni. (Dokaz: Dekret štev. z dne pod D) itd., itd. — Iz tega je razvidno, da sem imel z dnem ko sem bil upokojen let. mes., dni službene dobe, kakor je to točno označeno v mojem upokojitvenem dekretu, ki je priložen pod A.

Prosim za ureditev penzije po dinarski plači zakona o narodnih šolah z dne 23. julija 1919 in otvoritev kredita pri finančni delegaciji v Ljubljani.

V dne Podpis, in točen naslov.

Obdrži zdravo telo, za usta, zobe, grlo ... Odol rabi!

Misli boljše!

* Op. ured.: Ta dopis nam je došel iz vrst prebivalcev občine Velike Poljane, zato ga radi priobčimo in smo pripravljeni dati naslov za pojasnila.